

kunne påregnes meddelt tilladelse til, at virksomheder af den nævnte karakter erhverver landbrugsjord, dels med henblik på oprettelse eller udvidelse af de faste fabriksanlæg, indretning af lagerplads m. v., til iværksættelse af forsøgs- og forædlingsvirksomhed m. m., dyrkning af specielle jordbrugsprodukter, f. eks. som led i erhvervsmæssig frembringelse af gartneriprodukter eller planteskolevirksomhed, samt begrænsede erhvervelser med henblik på iværksættelse af en vis basisproduktion af frø eller andre almindelige markafgrøder, såfremt det på rimelig måde kan sandsynliggøres, at selskabet har et væsentligt behov for besiddelse af egen jord til produktion af sådanne råvarer og de pågældende afgrøder ikke kan påregnes fremskaffet i tilstrækkelig mængde eller kvalitet på anden måde.

Ejendomsbesiddelse under aktieselskabsformen forekommer kun ganske undtagelsesvis inden for det almindelige landbrug. Det har i øvrigt været opfattelsen, at en udvikling i denne retning må antages at ville indebære en betydelig usikkerhed med hensyn til driftsforholdene inden for landbruget samt let vil kunne indebære en almindelig udhuling af det personlige ejerforhold. I visse tilfælde kan der dog være et behov for denne besiddelsesform, f. eks. hvor en økonomisk risikabel eller særlig kapitalkrævende drift påtænkes gennemført på en ejendom, eller hvor en arving savner tilstrækkelige kapitalmidler til at fyldestgøre sine medarvinger ved overtagelse af arveladerens ejendom, og det kan da være rimeligt at meddele dispensation. Det er dog herved forudsat, at dispensation kun bør meddeles i begrænset udstrækning og efter en nøje prøvelse i de enkelte tilfælde.

Det er i øvrigt forudsat, at tilladelse til, at selskaber erhverver landbrugsejendomme til almindelig jordbrugsmæssig udnyttelse som regel kun gives for et begrænset tidsrum ad gangen, således at det sikres, at spørgsmålet om selskabets fortsatte besiddelse af de pågældende arealer med visse mellemrum kan tages op til revision under hensyn til den stedfundne udvikling.

Et særligt problem foreligger i forbindelse med de kirkelige institutioners (menighedsrådenes) jorderhvervelser. Disse institutioners jorderhvervelser vil ofte være præget af ønsket om sikring af en værdifast kapitalanbringelse. Efter tidligere praksis har disse institutioner været undergivet de samme bestemmelser som stiftelser og legater. Efter henstilling fra kirkeministeriet har landbrugsministeriet imidlertid ment i denne henseende at kunne indrømme menighedsrådene en vis særstilling. Dette skyldes dels den særlige stilling, som folkekirken indtager i forholdet til staten, dels, at kirkemini-

steriet har givet udtryk for, at dets interesser i forbindelse med menighedsrådenes jorderhvervelser først og fremmest består i en koncentreret af kirkens besiddelser på færre, men noget større, selvstændigt drevne landbrug, og at man fra kirkeministeriets side i øvrigt har givet udtryk for, at man er indstillet på i overensstemmelse med en mellem landbrugsministeriet og kirkeministeriet aftalt udligningsordning at søge dette spørgsmål løst som led i den almindelige strukturrationalisering inden for landbruget, bl. a. derved, at der i forbindelse med nedlægning af for små eller utidssvarende præstegårdsbrug afgives jord til supplering af bestående mindre landbrugsejendomme.

Til § 22.

Forslaget svarer til § 5 i lov nr. 127 af 16. april 1957 om sammenslutningers og institutioners landbrugsjord.

Til afsnit C.

Dette afsnit indeholder bestemmelser af almen betydning for såvel de under afsnit A som de under afsnit B omhandlede bestemmelser, herunder de til lovreglernes gennemførelse fornødne bemyndigelser.

Til § 23.

Selvom noget tilsvarende måtte gælde uden særlig lovhjemmel er det fundet rettest udtrykkeligt at udtale, at landbrugsministeren i forbindelse med meddelelse af tilladelse til personers eller selskabers erhvervelse af adkomst på landbrugsejendomme kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelse, og gøre denne tidsbegrænset. Fastsættelse af en afhændelsesfrist vil navnlig have betydning i tilfælde, hvor den tilsigtede særlige udnyttelse kan forventes afsluttet i løbet af en kortere årrække, eller kun vedrører sådanne arealer af ejendommen, som uden væsentlig ulempe vil kunne fraskilles denne, men vil også kunne tages i anvendelse i tilfælde, hvor der undtagelsesvis meddeles selskaber m. v. tilladelse til at erhverve landbrugsjord til almindelig jordbrugsmæssig anvendelse, for at forhindre, at sådan landbrugsjord gennem selskabsbesiddelsen varigt undrages landbrugserhvervet. Som eksempel på betingelser, det vil kunne være naturligt at knytte til en tilladelse, kan nævnes, at ejendommen tages i brug til det angivne formål eller sammenlægges med en anden landbrugsejendom inden en rimelig frist, at et selskabs formål ikke ændres, eller at ejendommen benyttes på en nærmere angiven måde.

Til § 24.

Paragraffen bestemmer, inden hvilken frist en erhverver, der ikke uden landbrugsministerens til-